

EIDEL VIL BYGGE SMÅSATELLITTER

Forsvaret vil om noen få år få behov for småsatellitter. Eidsvolls-bedriften EIDEL med stor elektronisk kompetanse på romfart håper å bistå.

Tekst og foto: Tor Husby

Satellittene vil være på størrelse med en melkekartong og opp til 150 kg, og Andøya kan være det foretrukne oppskytningssted. Selv om vi aldri kan være 100 prosent sikker på å få denne oppgaven, må vi være klar til å møte disse behovene som vi ser vil oppstå om noen år. Satsingen vår dekker både sivil og militær sektor, opplyser EIDELs direktør, Truls O. Andersen, til Norges Forsvar.

SATELLITT-SATSING

Småsatellittene bygges av EIDEL med komponenter fra underleverandører. Planen er å ansette flere ingeniører for å arbeide med dette forretningsområdet. I dag kan man bygge satellitter i en viss størrelse i bedriftens «renrom» – det vil si i rom hvor det stilles helt spesielle krav til renhet.

Satellitt-satsingen fører til økt kontakt med academia og ikke minst med Kjellermiljøet, hvor det har vokst frem et ganske tungt romfartsmiljø. Bedriften har også et godt samarbeid med Universitetet i Oslo (UiO) – i fjor veiledet EIDEL to master-

Småsatellittene bygges av EIDEL med komponenter fra underleverandører, forteller EIDELs sjef, Truls O. Andersen.

studenter fra universitetet. Tidligere har bedriften sammen med UiO også videreutviklet instrumenter som er i stand til å måle elektroneitet i ionosfæren, noe som blant annet har betydning for radiokommunikasjon i nordområdene (såkalt

Multi-Needle Langmuir Probe). Disse ble utviklet til et ferdig produkt gjennom et prosjekt for Den europeiske romfartsorganisasjonen ESA. Bedriften vil i år ta inn fire-seks studenter fra NTNU slik at de kan arbeide med romfart.

– Dette er en langsiktig måte å jobbe på. EIDEL er en for liten bedrift til å drive forskning på egen hånd, presiserer Truls O. Andersen.

STÅR PÅ FLERE BEN

Utvikling av avanserte elektroniske produkter til Forsvaret har vært et sentralt satsingsområde for ingeniørtunge EIDEL på Eidsvoll siden oppstarten i 1966. Romfart vokser mer og mer frem og vil bli det andre beinet for bedriften.

EIDEL har utviklet krypteringsløsninger for satellitter og skal gjennomføre en serie romfartsrelaterte prosjekter i de neste årene. I løpet av 2021–22 sender de opp to instrumenter, til den internasjonale romstasjonen ISS. Dette skjer i samarbeid med Universitetet i Oslo. Disse instrumentene monteres på Bartolomeo-kapselen. I CIRIS-prosjektet (NTNU Samfunnsforskning) skal man dyrke planter i rommet og overvåke hvordan de utvikler seg i vektuløse omgivelser. EIDELs instrumenter skal overvåke plantekammeret.

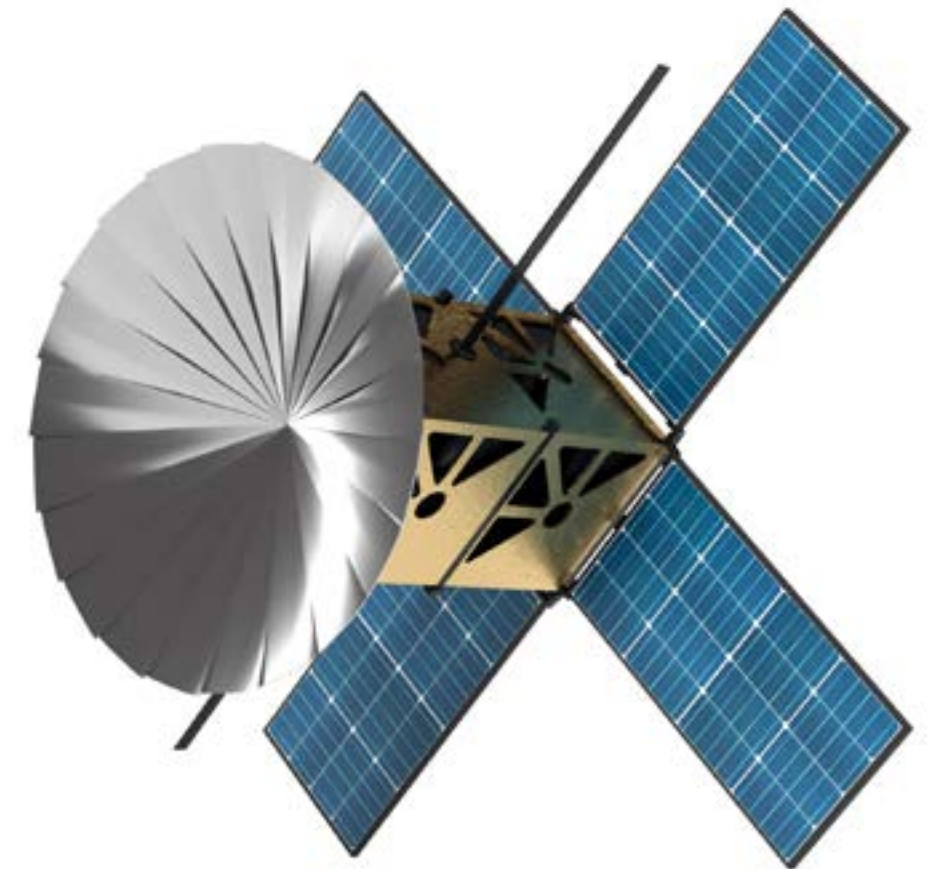
– Dette blir et kjempespennende prosjekt. Slike ting bidrar til at vi begynner å få mer internasjonal interesse for våre produkter, fremholder Truls O. Andersen.

SOLID FMA-KONTRAKT

EIDELs ordremasse i 2021 er på 126 millioner kroner, derav 85 millioner som stammer fra en kontrakt i desember 2020 med Forsvarsmateriell (FMA) om å oppgradere fjernstyringsløsninger for bakketil-luft radioer (Prosjekt P8055 SISAM MLU). Dette var bedriftens største kontrakt noensinne.

I likhet med de fleste høyteknologibedrifter er folkene i EIDEL klar over risikoen for industrispionasje. Ikke minst i en situasjon der de fleste har hjemmekontor.

–I alle år har vi hatt god støtte fra sikkerhetsmyndighetene, også fra utenlandske.

Eidsvolls-bedriften satser på bygging av småsatellitter. (Illustrasjonsfoto)

Så selv om jeg mener vi har et godt sikkerhetsnivå, er dette noe vi må jobbe med hele tiden. Det som er godt nok i dag, er kanskje ikke godt nok i morgen, sier Andersen.

STARTSTED: STUEBORDET OG GARASJEN

Bedriften startet på stuebordet til gründeren, elektronikkingeniøren Erik Olsson, i 1966. Fra første dag var siktemålet romfart. Olsson, med en fortid i FFI, startet utvikling av apparater til den nye satellittstasjonen i Tromsø. Siden har EIDEL holdt seg på de vitenskapelige høyder.

I 2021 har bedriften 20 medarbeidere, derav 18 ingeniører. En håndfull kommer fra andre NATO-land. Gjennomsnittsalderen er 35 år. Arbeidsmiljøet er godt, og de ansatte blir værende. Har man jobbet i EIDEL i mer enn fem år, blir man gjerne enda lenger. Den med lengst ansiennitet på bedriften har 26 år bak seg.

– Dette er ikke tilfeldig. De vi ansetter, skal passe inn i staben. Derfor velger vi den personen med de rette personlige egenskapene fremfor en som har litt bedre karakterer. Ved ansettelsen starter den egentlige læringen. Selv erfarne medarbeidere krever spesialopplæring hos oss. Etter tre måneder deltar de i et prosjekt, etter ett år er de selvgående og løser kompliserte problemer, sier EIDEL-sjefen.

Han er klar på at de ansatte må tørre å gjøre feil, eller mer presist: Han forventer at de skal gjøre feil. Hvis de aldri gjør det, prøver de heller aldri noe nytt og blir værende i komfortsonen. Men gjør de feil, må de lære av dem.

– Min oppgave er å legge forholdene til rette for å få gruppen til å jobbe sammen som et team.